

FREDNINGSVÆRDI ER

TORKILSTRUP PRÆSTEGÅRD

GULDBORGSUND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	12.10.2010
Besigtiget af:	Simon Harboe
Journalnummer:	2010.7.82.07/376-0001
Kommune:	Guldborgsund Kommune
Adresse:	Torkilstrupvej 16, 4863 Eskilstrup
Betegnelse:	Torkilstrup Præstegård
Fredningsår:	1950
Omfang:	<i>Det trelængede anlæg (1761)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Præstegården er omgivet af en større have. Ankomsten sker ad en allé fra Torkilstrupvej, som løber nord for haven. Mod vest grænser haven op til Torkilstrup kirke.

Torkilstrup præstegård består af to længer. Et stuehus som afgrænser gårdspladsen mod nord, samt en tidligere avslænge, som afgrænser gårdspladsen mod vest. På stuehusets nordlige langside findes mod øst et mindre korshus.

Stuehus, korshus og avslænge står på en dels støbt, dels kampestenssat sokkel. Stuehus og korshus er i hvidt, overkalket bindingsværk med enkelte grundmurede partier. Avslængen er gundmuret. Tagene er stråtækte, og stuehuset har en bred, gennemgående kvist, samt fire skorstene. På nær avslængen, har gavlene vandretliggende brædder på overgavlen. Vinduerne er opsprossede i stuehus og korshus, mens avslængen har beholdt sine støbejernsstadvinduer. Både døre og vinduer er holdt i en lys petroleumsfarve.

I stuehusets indre er dagligstuen det største og eneste rum, som er gennemgående. Den vestlige del af huset er nyistandsat, med nyt rumforløb og nye materialer.

Mellem stuehus og avslænge findes en overdækket passage.

Avslængen rummer en tidligere hestestald, et rum til opbevaring, et ældre das samt et større, til kip åbent rum.

— BYGNINGSHISTORIE

Præstegården er opført i år 1763.

I begyndelsen af 1800-tallet plantedes tilkørselsalléen.

I 1840erne får stuehuset får sin gennemgående, brede kvist.

I 1909 sker en gennemgribende istandsættelse og ombygning af stuehuset.

I 2007 istandsættes bygningerne, og der indrettes nyt køkken, entré, bryggers, bad, tekøkken, handikaptoilet og konfirmandstue i den vestlige del af stuehuset.

B. S. Ingemann blev født på Torkilstrup Præstegård den 28. maj 1789, og har skrevet om sin opvækst på præstegården i ”Denne Aldersopfattelse af hint Barndomsliv”.

N. S. F. Grundtvigs bror var præst i Torkilstrup og har boet på gården, ligesom Christian Winter fejrede sine hvedebrødsdage på Torkilstrup Præstegård.

— KILDER

Flemming Jerk, Gamle Danske Præstegårde, Forum, København 1978.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Præstegården ligger frit i landskabet, omkranset af en større have og med kirken som nærmeste nabo. Den frie beliggenhed i et landskabeligt, grønt rum, samt ankomsten ad alléen, understøtter præstegårdens miljømæssige betydning for Torkilstrup

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Torkilstrup Præstegård udgør sammen med Torkilstrup kirke et velbevaret kulturmiljø, hvor de visuelle og fysiske relationer mellem kirke og præstegård er intakte.

Stuehuset er i det ydre et traditionelt, og særdeles velbevaret eksempel på en større bindingsværkskonstruktion fra 2. halvdel af 1700-tallet, hvor tilbygningen af kvist, korshus og grundmuret avlslænge tydeligt viser sig.

Det bevarede i avlslængen vidner om de sanitære forhold omkring forrige århundredeskifte.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Præstegårdens to længer samles visuelt ved anvendelsen af stråtag, samt ved de hvidkalkede facader.

Materialeanvendelsen er traditionel, med hvidtet bindingsværk som lader konstruktionen synlig, samt drypfjæl på gavle og kviste.

Præstegårdens udtryk er let og lyst, hvilket især skyldes den lyse petroleumsfarve som vinduer, døre og drypfjæl har.

I det indre fremstår stuehuset nyistandsat, med mange velbevarede elementer i form af ældre gulve, døre, gerichter, vinduer og lofter. Alle vægge og lofter er hvide, hvilket giver en let og lys atmosfære.

Rumforløbet fra 1909 er bevaret i den østlige del af stuehuset, mens det i den vestlige ende er ændret i forbindelse med ombygningen i 2007. Dagligstuen er stuehusets største, og eneste gennemgående rum.

I staldlængen er hestestaldens brolægning og båse bevaret, ligesom der i porten findes et ældre das. Dertil kommer flere ældre, velbevarede revledøre

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til præstegårdens traditionelle fremtræden, herunder det kalkede bindingsværk, de traditionelle vinduer og den ubrudte tagflade. Hertil kommer den generelle materialeholdning.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig i stuehuset til den gennemgående dagligstues udstrækning som bygningens største rum samt det tilhørende hængeværk. Dertil kommer den langsgående adskillelse fra dagligstue til den nuværende konfirmandstue, de tværgående skillevægge i forbindelse med de fire skorstene samt de velbevarede, ældre dørgreb.

— ANBEFALINGER

Intet angivet.